

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendőek.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szög
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Soha, de soha!...

Irta: *Kossuth Ferenc.*

Ugy látszik, hogy az én időm óta szomorú hagyományra lett, hogy a beteg kereskedelemügyi miniszter szál-lásán tartanak minisztertanácsokat. Volt ebből annak idején elég az én szálláson is, ahol betegágyamból újra meg újra igyekeztem rábírni a 67-es minisztereket, hogy foglaljanak állást velünk 48-asokkal együtt az ön-álló bank mellett, tekintetbe véve azt, hogy a bankkérdés náluk nem volt elvi, hanem csak célszerűségi kérdés, holott a kormányt támogató többség-nél ez elsőrendű elvi kérdés volt. — Ugyancsak az ilyen minisztertanácsok-on igyekeztem egész erőmmel kereszt-ül vinni azt, hogy a választói jog reformja letárgyaltassék és vége legyen annak, hogy e kérdés, amelylyel vagy regenerálni, vagy megölni lehet a ma-gyar nemzetet, állandóan a nemzet feje felett, mint Damokles-kard függve maradjon.

Kereskedelemügyi miniszter beteg szobájának hagyományai! — Csak úgy évődésből írom le e szavakat. Tu-dom, hogy egy egész világ van a két beteg-szoba lakóinak felfogása közt s a mi itt jó, az ott rossz; de azért mégis, mert tudom, hogy Hieronymi jól ismeri a magyar közjogot, nem tartom lehetetlennek, hogy ez alkalommal megmondja kollégáinak, akik kíváncsiak voltak a beteg miniszter véleményére, hogy mit parancsol a magyar közjog; és ha igazat mondanak a lapok, re-méljük, hogy legalább Székely Ferenc egyetértett azzal, amit a beteg Hierony-minek örömet tulajdonítunk, míg az ellenkezőről hírt nem kapunk.

Nem tagadom, hogy a kedvező megoldás iránt kevés reményt táplálok; és logice másképpen nem is gondol-kozhatom.

A koalíció idejében, a magyar jó-hiszeműség a katonai büntető perrend-tartásnak magyar közjogilag helyes re-formját nem is sorozta már azon jog-érvényesülések közé, melyeket a nem-zet megszerezni óhajtott kárpótlásul a meghozandó nagy áldozatokért.

Mindenki azt hitte, hogy a kérdés elvileg el lett döntve Tisza István gróf kormánya idején, midőn a kilences bi-zottság pontozatait helyben hagyta a király.

E perrendtartás felett folytak hosszú tárgyalások: azt, hogy mi volt az ügy állása, el nem mondhatom, de Székely Ferenc bizonyára átnézte minisztériu-mában az aktákat.

Minek tulajdonítható az, hogy most a kérdés ily nagy arányokat öl-tött? Valószínűleg elsősorban annak, hogy a mostani kormány a méltányos-ság és nem alku alapján kéri a ma-gyar közjog érvényesülését.

Ha ezt tette, saját maga nehezi-

tette meg a helyzetet, mert vajjon mi-kor kapott az ország bármit méltá-nyosságból a haderő terén? — Soha, de soha!

Továbbá tévedett, ha e kérdésből olcsó vívmányt akart kovácsolni, mert ez egymagában elég volt arra, hogy kihívja az osztrák kormány legerősebb akadékoskodását.

Mihelyt valami magyar vívmány-nak látszik, vagy annak nevezetik, ez Ausztria minden nyelvű és rendű népe előtt azonnal utálatos; a dulakodó osztrák pártok által ráncigált kötélen járó Bienenrthnek tehát okvetlenül ne-hézségeket kell csinálnia, még pedig a végletekig.

De nemcsak az osztrák pártok és répek előtt ellenszenves ez a szó és ez az eszme, hogy: vívmány, hanem az uralkodó előtt is.

Lehet képzelni, miképpen hat rá az a gondolat, hogy a mindent ingyen megadni akaró és vállalkozó kormány valami vívmányt keres, egy vakon en-gedelmeskedő nagy többsége háta mö-gött. Hiszen annak idején még mi is, a koalíciós kormány merev visszauta-sítással találkozunk, holott kézzelfog-ható volt, hogy a hadsereg a jelen ál-lapotban nem hagyható, az pedig két-ségtelen volt, hogy az akkori többség kárpótlás nélkül a hadsereg számára nem szavaz meg semmit; és bár tény-leg követeléseit a minimumra szállí-totta le, azt igyekezett bebizonyítani, hogy az állami élet legtöbb attributu-mában nincs örökös és teljes mozdu-latlanság, hanem a haladás, bármily lassan is, lehetséges.

Ezt a csodálatos merevséget, amely nem számol a huszadik század semmi fejleményével, másképpen magyarázni nem lehet, mint azzal, hogy még min-dig igazat adnak az egyetlen osztrák nagy költő Grillparzer szavának, ki a hadseregről megírta, hogy táborában van Ausztria. E táborban van ma is a birodalmi egység nyers erőn nyugvó ténye.

Ez így is lesz mindaddig, míg a dinasztia biztos nyugalma és nagyha-talmi állását csakis hadseregében és nem népei szívében keresi. Tehát a vas fegyelemben, mely összetartja azt az egységes hadsereget, amelyben egy-más mellett szolgálnak az egymást gyűlölő nemzetek és nemzetiségek fiai.

Hiába hivatkozunk ezzel szemben a történelemnek arra a tanulságára, hogy a legjobb hadseregek is veszthet-nek csatát, sőt meg is semmisülhet-nek. Sadowa után hol volt az összbi-rodalmat fentartó hadsereg? Vége lett volna Ausztriának, ha csak a hadsereg táborában lett volna Ausztria.

De tudjuk, hogy e téren minden érvelés kárba veszett fáradság.

Azzal, ha a magyar államnyelvnek törvényben biztosított jogai tiszteletben tartatnának, Ausztria (ahol nincs ál-

lamnyelv) nem károsodnék, mint a hogy azzal sem károsodik, hogy az osztrák arany meg ezüst pénzen nincs Ausztria minden tartományának nyel-vén felírás, holott a magyar arany és ezüst pénzen a felírás magyar. Az osz-trák tartományok tényleg az egyik ál-lamnak: Ausztriának mint egésznek alkatrészei s az ő összességük együtt-véve alkotja azt az Ausztriát, amely joggal követelheti magának a paritást Magyarországgal szemben.

De éppen az teszi Deák 67-jét anyagilag kivihetlenné, hogy az osz-trák tartományok népei soha nem fog-ják a dualizmust elismerni és így mindaz, ami a 67-es dualizmus érvé-nyesülése irányában történik, az ő szemükben az ő megaláztatásuk, leki-csinyítésük és a magyar nemzettel szemben háttérbe szorításuk.

Ez irányítja Bienenrth ellenállását; az uralkodó lelkében pedig a hadsereg nyelvének sérthetlensége, mint noli me tangere él.

Gazdasági szegénység.

Sülyed a vármegye.

Az alispáni jelentés nyomán beszélünk és így szomorúan érdekes állításainkat hiva-talos adatok támogatják.

Ezek az adatok pedig siralmas állapotot mutatnak a vármegyei állatállomány ijesztően negymértékű csökkenéséről.

Az 1909-ik esztendő volt inséges, mikor e rohamos pusztulás talán még érthető lett volna. De a múlt év egyik legbővebben termő esztendőnk lévén, csakis az általános szegényedésből kifolyó szükségre vezethetjük vissza vármegyénk állatállományának oly szembetűnően nagy fogyatkozását.

Az alispáni jelentés szerint ugyanis az 1910. évi állatlétszám — összehasonlítva az 1909. évi állománnyal — a következőleg apadt: a ló-állomány 618; szarvasmarhák a) magyar erdélyi 13.477, b) piros tarka 1180, c) másfajta tarka 147, bival 2519, sertés 5431, juh 27.794 darabbal kevesebb volt, tehát összesen 51,166 darab csökkenést mutat. Ezzel szemben a borzderes szarvas-marhák 114 és a kecskék 2535 drb szapo-rodása számba sem jöhet.

Itt gyökeres akció, nagyobb mértékű tevékenység és a földmívelésügyi kormány-nak is hathatósabb segítségére van szükség. Ez irányban erősen meg kell mozdulnia a vármegyei gazdasági egyesületnek.

Ha már oly nagy befolyású elnöke van, akinek három törvényhatóság többé-kevésbé engedelmeskedik, ilyen és ezekhez hasonló közérdekű munkálkodásban mutassa meg ha-talmát.

Mert hát könnyű dolog legénykedni apró-cseprő politikai hajszák elrendelésében. Nem nagy érdem, sőt talán bizonyos mér-tékben hazafiatlanság is a saját szabadságát oly meggondolatlanul, amint az megtörtént — korlátozni és a hivatalos ügyködést való-ságos kínai fállal körülvenni, hogy az ott folyó s valószínűleg titkolást kívánó közér-

dekü ügyekről szó ne eshessék. Azt azonban a közönség joggal kívánhatja, hogy közvetlenül vezetésre hivatott emberei: vezessenek és még a hivatalos funkciókon kívül is meglássák a látnivalókat.

Hogy Udvarhelyvármegye évről-évre hanyatlik, vagyonosodása csökken, azt csak a vak nem látja. Ezzel szemben pedig mit látunk? Jóformán semmit.

Nagy erőszakoskodással és teméntelen kormánypénzzel, etetéssel, itatással kiorozakolták maguknak a munkapárti képviselőket, sőt még Kállay Tamás ur is érthetetlen logikussággal Justh-pártiból kormánypárti lett. És azóta hallgatnak. A vármegye érdekében semmit sem tesznek.

Szegénykedik a kisgazda, nyomorog az iparos, nincs forgalma a kereskedőnek. De azért a köztársaság, a pótlók a tiszta székely községekben mindenütt toronymagasságra emelkednek, néhol már a hivatalosan bevalótt 240 percent sem sok.

Mégis hallgatnak; a népek sem zavarnak, csak keserű lélekkel, könyzáport hullatva távoznak messze, messze az Oceánon is túl: új hazát keresni, hol a tisztességgel dolgozó embert nem üldözik, szabadságát megbecsülik, véleményét meghallgatják és jogai gyakorlásáért hitvány eb módjára lépten-nyomon nem ütik-verik. Utolsó falat sovány, száraz kenyérét is szájából nem veszik ki azért, mert hazáját inkább szereti, mint az osztrák zsoldon csámcsogó labanc népség tokányát és Judás-pénzét.

Jó lesz e kérdések felett elmélkedni s ha már a hatalmat maguk részére kiorozakolták — azzal tisztességesen, a közjóra élni, de nem visszaélni és mások elnyomására, megsemmisítésére fordítani.

Csak most folyt le az emberiség Megváltója feltámadásának örök szép ünnepe. Fényes és csillogó bizonyítéka ez annak, hogy az igazság előbb-utóbb feltámad. Jó lesz ebből tanulságot venni a mai farizeusok és irástudóknak, kik a nemzet boldogításáért s magáért a nemzetért volnának és nem megfordítva... Jó lenne ezt megjegyezni és már egyszer a boszúállás nélkül való helyes utra: a nemzeti munkára térni. Hiszen erre esküdtek, ezzel tévesztették meg a jóhiszemű népet. Hát akkor kövessék is! A becsületes ember szava kontraktus.

Tanítóink munkája.

— Uránia népies előadás Bögözben. —

Chalupka Rezső kir. s. tanfelügyelő és Bene Lajos tanf. tollnok fáradhatatlan és önzetlen buzgólkodása folytán e hó 23-án Bögözben egy élvezetes estét töltöttünk, a honnan a leghasznosabb impressziókat és a legkedvesebb emlékeket hoztuk magunkkal.

Az alkonyati órákban értünk a szép fekvésű és módos építkezési székely községbe. Az utcán csoportokba verődött kíváncsi emberek köszöntenek; nyájas arccal és hízog mosollyal köszöntöttek meg az átutazó idegenektől. A község háza előtt megelenedett nyüzsgő élet a városi népkert benyomását kelti. György Sándor kollégánk lakására hajtattunk, a honnan a nyitott ajtón át élénk társalgás jóleső zenéje árad ki. Az ajtóban a háziasszony fogad lekötőző szívélyességgel, mi pedig sietünk üdvözölni a bennlévőket.

A házi gazda és kedves neje izletes süteményekkel és üdítő itallal szolgálnak, miközben átterelődik a szó az előadás programjára és az azt megelőző tennivalókra. Paál Sándor kollégánk siet a község házára, hogy a vetítő gépet elhelyezze és felszerelje. Pontban 7 órakor Bene Lajos tollnok felkérésére az előadásra vállalkozott szereplőkkel együtt elvonul az egész társaság a közég házához.

A szép új épület közepén van a nagy terem, a melyet az oda sereglett nép valószínűleg ostrom alá fogott. A mint a terem ajtaja felnyílik, az emberek mintha gép préselné őket össze, úgy nyomulnak fel a lépcsőzetben. A mint begyűl a nép, annyira megtöltik a tágas méretű szobát, hogy csak nagynehezen lehet elfoglalatlan tartani a vetítő géptől a falig lévő szükséges szabad helyet.

Mihelyt bevonul az egész hallgatóság és a kielégítetlen szomjas kíváncsiság megtermi a kívánt jóleső csendet, Bene Lajos tollnokra figyelünk, a ki a közönséget válogatott szíves szavakkal üdvözlő és miután a közönségnek is tudtul adja, hogy kik az előadók, felkéri őket, hogy előadásukat a program szerint kezdjék meg.

Tekintetünk a falra irányul, ahol most jelenik meg az első kép. Gyönyörű szép, érett gyümölcsök különböző fajtái, oly hűen és megkapóan illusztrálva, hogy midőn Gál Imre barátunk szavai elhangzanak: „Ime t. közönség ott láthatók a képen a nemes gyümölcsök azon fajtái, melyeknek termeléséről és értékesítéséről önöknek beszélni akarok!” — már a közönség tetszés nyilvánítása követi. És egymás után jönnek a szabványosabb képek, Gyurcsosvitz Károly és Paál Sándor tanítók kezelve a gépet kifogástalan ügyességgel.

És Gál Imrét most sem hagyja cserben az ő szép és értelmes előadói képessége; beszél fokozott erővel és lelkesedéssel a közönség lebilincselte figyelmé és tetszése mellett egy óra hosszat. A nagyszerű hatással végződött szabad előadást a nép lelkesen éljenezte és a hallottakra sok kedvező megjegyzést tett.

Azután következett a „Honvédség és Hadsereg” bemutatása 57 képpel, melyhez a szöveget a jelenvolt tanítók felváltva olvasták.

A program lejártával ismét Bene Lajos köszöntö meg a közönségnek a nagyfokú érdeklődést és a példás figyelmet. Ezek után pedig a bögözi ref. egyház lelkésze mondott meleg hangú köszönetet a hallgatóság nevében, a tanítóság fáradozásaiért.

A közönség szétoszlott, de azt hisszük, — mert a látottak és hallottak után azt kell hinnünk — hogy új ismeretekkel és fogalmakkal, a szép és hasznos iránt való nagyobb vágyakozással távozott, mint a hogy ide jött. Mi pedig megint együtt találjuk magunkat a fehér asztal mellett és élvezzük a György Sándorék vendégszeretétét.

Molnár Vilmos.

A földgáz jövője hazánkban.

E címen az Uránia minap megjelent számában Papp Károly dr országos geológus érdekes tanulmányt közöl. Tudvalevő, hogy a kissármási gázkut felfedezése Papp geológus nevéhez fűződik, aki a Lóczy Lajostól és Máty Sándortól kezdeményezett kálisó kutatások közben bukkant rá a világ-hírű gázforrásra. Papp geológus tehát valóban hivatott arra, hogy a földgáz jövőjéről véleményt mondjon. A gyönyörű képekkel illusztrált tanulmányból közöljük a következő részeket:

Hazánkban a legrégebben ismert földgáz a kisküküllőmegyei Felsőbajom, vagy Bázna határában van, amelyről Kövry László történetíró „Erdély földé ritkaságai” című művében már részletesen megemlékezik. Elmondja, hogy 1672-ben, amint a pásztorok ott tüzet élesztettek, a forrás vize lángra kapott és égett, de nem melegült. Lángja kék volt, hasonló a szesz lángjához. Ezen a helyen később fürdő keletkezett, amelyben a gázokat a fürdővendégek szórakoztatására ma is gyújtogatják. De míg a báznai gázforrások évszázadokon át sem bírtak nagyobb érdeklődést keltetni, addig a nagy magyar Alföldön az artézi kutakból kiömlő gázt már a múlt században világításra használták.

Huszonöt esztendővel ezelőtt Zsigmondy, a magyarországi artézi kutak megteremtője, Püspökladányon az artézi furásból kiömlő gázt meggyújtva, rémítő szenzációt keltett és Baross Gábor kereskedelemügyi miniszter is lesietett az „égő szövetnek látására”. Püspökladány pályaudvarát már régóta a földi gáz világítja, Mezőhegyesen és Aradon pedig gépgyáakat haj. Az 1908. évig hazánk leg-erősebb gázkitörése Körösbányán volt, ahol Bauer Gyula bányamérnök szénfurás közben bukkant rá. Sajnos, hogy a naponként 980 köbméterre tehető földgáz nem tudott olyan érdeklődést keltetni Körösbánya iránt mint a múlt hónapokban a szén dobáló oláh lány.

A mezőségi földgázról — folytatja Papp geológus — az első sejtelmét én adtam abban a szakvéleményemben, amelyet Pazár István mérnökkel együtt 1906-ban a mezőség vízhiányának orvoslása ügyében Darányi Ignác akkori földművelésügyi miniszterhez intéztem. Hogy azonban olyan erővel törjön elő a földgáz, mint jelenleg a kissármási kutból, arra még a legmerészebb geológus is csak álmába mert gondolni. Az 1908. évi november 28-án Kissármáson kitört földgáz évről-évre mindjobban erősödik s mennyisége ma már megközelíti másodpercenként a 11 köbmétert, ami kerek számban 120.000 lőerőnek felel meg. Sajnos, hogy a kissármási furást nem gázra tervezvén, tömítéséről sem gondoskodtak s így módon kénytelenek a gázt szabadon bocsátani a levegőbe. Mert, ha lefojtják a hatalmas gázlezárák készülékkel, úgy csakhamar kitör a szomszédos réten és veszedelemmel fenyegeti a környéket. Vajon meddig tarthat ennek a gázkutnak rémítő ereje? — kérdeik az emberek a geológustól. A legtöbb szakember nem mond határozott véleményt a gázkut tartóságáról. Minthogy azonban én már megkockáztattam egyszer a véleményemet, ezúttal is ismétlem, hogy körülbelül három évig a gáz növekedését várhatjuk. Csak ezután állandósul a gázkitörés, miglen becslésem szerint 15 év múlva bekövetkezik a rohamos apadás. Ekkor azonban a báró Bánffy Dezső-féle mocsárgázás tócsákra kerülhet a sor, amelyek bizonyára szintén bőséges földgázszolgáltatók. És ha ezek a kutak is kiapadnak, úgy ott van Mezősámon és Marosugra vidéke. Ott vannak továbbá Magyarasáros, Felsőbajom és Medgyes forrásai, ahol a pásztorfiúk a földi gáz lángján sütik a kukoricát és a szalonnát. Dicsőszentmárton és Medgyes között annyi gázkutat furathat a kormány, hogy ezekből századokig akár egész Európát elláthatja hazánk földgázzal. Ezért nincs ok a félelemre, ha abból a rengeteg gáztömegből valamit a fővárosnak ad is a magyar kincstár.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy a főispán háromszéki kollégájának udvarias kiszólásait „hirlapi kacsá”-nak nem nézte;

mondják, hogy ő méltósága vadás z szenvedélyéből kifolyólag a csirke-paprikást kacsának nem tekinti;

mondják, hogy „Tamás ur” ama bizonyos „korona-keveréket” a kirendeltségnek beszolgáltatta;

mondják, hogy a megyei közgyűlés tárgyait — a tisztségviselői tüdők kiméltése szempontjából — jövőre fonográf utján adják elő;

mondják, hogy Lacika azért nem lesz főispán, mert az „mundó”;

mondják, hogy némely olvasónk nemcsak olvasni, de előfizetni is szeret;

mondják, hogy városunk polgármestere a kopár területeket mind begyümölcsösíti.

E hírek valódiságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— Új fürdőbiztosok. A vármegyében levő fürdők közül kettőnek adtak fürdőbiztosost, Homoród-fürdőre Szabó Gábor főszolgabíró és Korondra Szabó Nándor tb. főszolgabíró választották meg fürdőbiztosnak.

— Nem kell ellenzők. Székelyudvarhely város lakosságának arányához képest igen

keves taggal van képviselve a vármegye törvényhatósági bizottságában. Az erre vonatkozó szabályrendelet már megalkotásakor is igazságtalanul bánt el a várossal szemben, mert a három ezeret alig meghaladó lélekszámmal bíró falukat föléje helyezte az akkor 5012 lélekszámot kitevő városnak. Ezt tovább tenni nem lehet, ha a törvényhatósági bizottság közgyűlésében most is eltekintettek a jogos és feltétlenül méltányos kérelem teljesítéséről, hogy felemeljék a városi bizottsági tagok számát, az ügyet tovább kell vinni. A polgármester hívjon össze közgyűlést és az elutasító határozatot meg kell feleltetni. Talán attól tartanak a vármegyei vezetők, hogy ellenzéki emberek kerülnek a bizottságba? Ez ne rémítse. A közérdekű viták soha sem ártanak a jó ügynek.

— **Az unitárius énekezőr beiktatása.** Husvét másodnapján Abásfalva községben — mint lapunknak írják — nagy ünnepség volt. Ekkor iktatták be énekezői tisztségbe Szathmáry Ferenc állami elemi iskolai tanítót, aki eszmékben gazdag beköszöntő beszédet mondott. Kádár Lajos unitárius pap üdvözlötte segítő társát igen szép beszédben és iktatta állásába; Istentől segédelmet kérve működéséhez. A templom zsufolásig volt telve a nevezetes esemény alkalmából. A falu apraja, nagya ott volt és a vidékről is sokan gyűltek össze Szathmáry beiktatására.

— **Nyugalmazott körjegyzők.** A legutóbbi törvényhatósági közgyűlés egyszerre három körjegyző nyugalmazását határozta el — saját kérésük alapján. Vajda Ferenc farsádi, Hegyi Zsigmond bögözi és György Jeremiás székelyszenttamási körjegyző vonultak a jól megérdemelt nyugalomba.

— **Népház Homoródszentpálon.** Aki ismeri a falusi életet és annak nyomorúságait látja, örömmel fogad minden lépést, mely a köz-szükségen segít, a bajokat kevesbíti. Ilyen szükséglet a Népház kérdése is — faluhelyen, hol közérdekű munkálkodást folytat a pap, tanító és jegyző. Homoródszentpál községben most fogják megkezdeni a Népház építését 28,000 koronás költségvetéssel, melyből az erdélyrészi (székelyföldi) kirendeltség 5500 K államsegéllyel vesz részt. E Népházban lesz a község háza, a fogyasztási és tejszövetkezet, valamint a gazdakör elhelyezve. Az építést Fekete Benjámin vállalta el s miután az anyagot maga a község népe teremti elő, jövő tavaszra nyer befejezést. A tervet Kelemen György építész készítette. A Népház ügyét Ürmösi József unitárius pap, a szövetkezetek és gazdakör lelkes apostola kezdeményezte s egyenesen az ő buzgalma hozza létre; támogatva a lelkes vezető-körök értelmű tagjaitól. Csak előre! Egy kis jóakarattal sok mindent el lehet érni — falun is.

— **Ötven korona.** Nem nagy pénz egy gazdag vármegyének. De ilyen koldus helyen, hol sem a földhöz ragadt nyomorult szegényeknek menedékháza, sem a kiskorú árváknak gondozó intézménye nincs, ez is valami. És mit gondol a szíves olvasó, hova tette ezt az ötven koronát mégis a nemes vármegye? Oh nem a szegények és árvák elsegítésére! Nem. — Elajándékozták Tisza Kálmán szobrára, hogy majdan Budapest székesfővárosnak eggyel több szobra

legyen. Elajándékozták, mert ezzel is mutatni akarják, hogy most az történik itt, a mit ők, a hatalmasok akarnak. Elajándékozták, mert tudják, hogy ez fölfelé kedves cselekedet. Lefelé pedig ők nem tekintenek. Orvos nélkül elpusztulhat a nép, katasztrofa, elhagyatva nyomoroghat az elhagyott szegény, elzülhet az apátlan, anyátlan árva, kivándorolhat a vármegyéből az összes székelység, az itthon maradtakat agyon nyomhatja a pótdó, de azért szobrot magyar pénzen Tisza Kálmán, az osztrákok legjobb barátjának!

— **Vetőmagvak vizsgálata.** Kedden miniszteri kiküldött volt Székelyudvarhelyt. A nevét — legnagyobb sajnálatunkra — kideríteni nem tudtuk, mert az aláírását elolvasni lehetetlenség volt. Elég az hozzá, hogy Ferenczy Béla rendőrkapitány segítségével, a helybeli vetőmagárusító kereskedéseket megvizsgálták és bizony — mint sajnálattal értesülünk — nem egészen eredménytelenül, mivel több helyen arankás vetőmagvakat találtak. Elkobozták. Most pedig az illető kereskedők, kiknek nevét ezuttal kímélhetől elhallgatjuk, szívszorongva várják a rendőrkapitányság büntetését.

— **Körorvos a homoródi járásban.** Az oly nagy szükségét képező körorvosi állások közül egyet e hó 19 én betöltötték. Homoródszentmártonban már van körorvos. Ádám Endre etédi orvost, mint egyedüli pályázót megválasztották és most már az etédiek is kereshetnek másikat helyette. Bizony ez ilyesmi csak toldozás-foltozás, mert mit ér az, ha egyik körből a másikba megy az orvos? Hiszen az orvos-hiány mégis csak megvan a vármegyében. Ezen pedig sürgősen kell segíteni.

— **Negyven vízvezeték.** Az erdélyrészi gazdasági akciónak egyik leghasznosabb kezdeményezése, hogy egyszerű községi vízvezetéseket létesít olyan helyeken, hol a természet mostohasága megvonta az emberek és állatok számára szükséges jó ivóvizet. Negyven községben létesült eddig vízvezeték és Serényi földművelésügyi miniszter további 9 községre nézve hagyta jóvá a folyó évben kiépítendő vízvezetési terveket; megfelelő államsegéllyel lehetővé tévén azok kivitelét.

— **Kender kórót** bármely mennviségben veszek; termelők jelentkezhetnek idei termésre. Lengyár Székelykeresztúr.

— **A villamos óra előnye.** A villamos órák előnye a mechanikai órákkal szemben a következők: Állandóan egyenlően pontos időt mutatnak, sohasem kell őket felhuzni, ezért tornyokon, magas falakon, bányákban, tárnákban, általában ott alkalmasok, a hová nehezen lehet eljutni, vasutakon, hajókon és ott, a hol az órák rázkodtatásoknak vannak kitéve, gőzös, nedves, vagy az időjárás viszonyosságainak kitett helyeken csak villamos órák használhatók.

— **A székelyföldi pénztintézetek** vasárnap tartották gyűlésüket, melyen kimondották, hogy megalakítják a magyar pénztintézetek országos szövetségével kapcsolatba a székelyföldi körzetet. Az érdeklődés nagy volt s a pénztintézetek eme erkölcsi szövetkezésétől sokat várhat az erdélyrészi magyar társadalom. A román és szász testvérek e téren már megtették a magukét, most rajtuk

a sor, hogy mi is megtegyük. Mindez tagadhatatlanul szép dolog, csak éppen az a kérdés, hogy megtesszük-e? Az erős testvéri érzettől, áthatott román és szász akció folytán, nemzetiségi kézre került magyarbirtok a székelyföldi körzet megalakulása révén vissza kerül-e magyar kézre? Vagy ha már vissza nem is kerül, megtudja-e ez a körzet védelmezni a még meglevőt a nemzetiségi ostrom testvéri szeretete ellenében. Mert, miért szépítenők a dolgot, ez a testvéri szeretet fojtogató ölelésben nyilvánul — úgy látszik — mindenütt.

— **Csomagolópapír** kilőszámra kapható a lap kiadóhivatalában Kossuth-u 31. sz.

Behozzák a gyermektelenek adóját.

A pénzügyminiszter legújabb terve.

A gyermeket nevelő házastársaknak minden egyes fillérje, amit a gyermekre költenek, tulajdonképpen a közügyért való adózás. Hiszen az a gyermek, ha katona lesz, az államnak katonáskodik s akár leány, akár fiú, munkás két kézzel jött a világra, a minek gyümölcseit a köz fogja élvezni.

Drága világban a gyermeknevelés is drága, azért ez a teher egyre súlyosabb lesz és a férfiak mindig jobban húzódnak a családalapítástól. Sokszor felmerült már az agglegény-adó terve, mely némiképpen kiegyelintené azt az igazságtalanságot, ami a könnyű és vidám agglegénység és a gondteljes családapaság terhei között mutatkozik.

Lukács László pénzügyminiszter most praktikus módon próbálja megvalósítani az eszmét; egy tervezeten dolgozik, mely mindkét nembeli agglegényeket és hajadonokat, ugyancsak özvegyeket, szóval: akiknek nincs gyermekük, nőtlenségi, illetve gyermektelenségi adóval fogja sújtani őket.

A pénzügyminiszter terve rendkívül praktikus eszme, csak az a feltűnő benne, hogy a szegény agg-kisasszonyokat is meg akarja adóztatni, mikor azok egy szívesen mennének férjhez s teljesítenék honleányi hivatásukat, csak volna, aki — megkérné.

Legelőkelőbb márka

VILÁGOSI MARTY COGNAC

Jobb, mint a francia cognac.

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Mig a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E diszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történeti adatokat tartalmaz

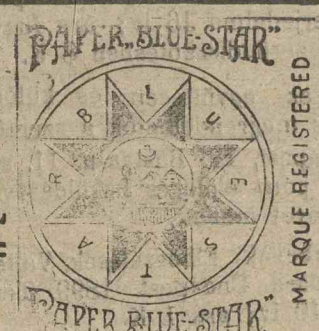

FIGYELEM!

AIDA VERGE és BLUE STAR CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK.

ÓVAKODJUNK ÉRTEKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

TALÁLÓS o o o o o o KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle butort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányu forgalmát.

Azért ne tessék habozni

a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely”-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Egy szép szoba bu-
rozva kiadó Bem-utca 10. sz. (Kő-
ház, 3 és fél méter magas, egészsé-
ges lakás.)

Zempléni Árpád

író, a Petőfi Társaság tagjának a következő művei kaphatók:

Uj versek (1893—1897). Negyedik kiadás. Budapest, 1898. Franke Pál bizománya. Terjedelme 8 iv; ára 1 K.

Válogatott versei. (1884—1892 1897.) Budapest, Franke Pál bizománya. Terjedelme 18 iv; ára füzve 2 K, diszkötésben 5 K.

Washington, Pályadíjnyertes óda 1906

Bosszú. Osztály hősinek. A Kisfaludy-Társaság 1907. évi Buljovszky díjával jutalmazott kisebb elbeszélő költemény. Második kiadás; ára 1 K.

Istár és Gilgamesz. Babiloni rege. Budapest, 1910; ára 1 K.

Turáni Dalok. (1900—1910.) Mondái és történelmi hősének. Budapest 1910. Terjedelme 16 iv; ára füzve 5 K, stilszerű diszkötésben 8 K.

Mindezek együttesen és külön-külön is megrendelhetők a szerzőnél (Budapest, IV. Bástya-u. 11. sz. alatt) a pénz előleges beküldésével vagy utánvét mellett.

Kis emberek. Elbeszélések, Valter Ernő kiadása. Budapest. 1899. Terjedelme 10 iv; ára 1 K.

Az Oklándi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságától.

Szám: 3547—911. t.lkvi.

Hirdetmény.

Az Oklándi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi hogy **Lövéte** község közhelyeinek telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. I. M. számú rendelet értelmében átalakítatik.

E célból az átalakítási előmunkálat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben az 1911 évi május hó 22-ik napján fog kezdődni.

Ennél fogva felhivatnak, az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg, és az új telekkönyvi tervezet elleni netáni észrevételeiket annál bizonyosban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésekkel eredhet ki fogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetők.

Oklánd 1911. évi április 15-én.

Dr Földes. s. k. kir. aljbíró

A kiadmány hitelül:

Szeles Felix.

kir. telekkönyvvezető h.

Szám: 3780—1911. t.lkvi.

Hirdetmény.

A m kir. Igazságügy-miniszter 1906 évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatósághoz tartozó **Kányád** község telekkönyveiben fölve mind azon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t.cikben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t.cikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi június hó 1-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t.c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t.c. 5. 6. 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokat igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

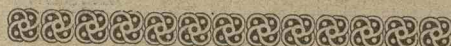
A kir. járásbíró mint telekkönyvi hivatalától.

Oklánd, 1911. évi április 24-én.

DR FÖLDES MIKLÓS s. k. aljbíró.

A kiadmány hitelül:

WERMESHER, kir. t.lkvv vezető.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbízhatóan azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz

Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester.

Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnycim: **Dietrich** ékszerész Kolozsvár.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhelyt, Kossuth-u.22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsi- és álló díjtalanul. Jó bűn- és pontos kiszolgálásért szavatol. **Barkóczy Albert**, vendéglős.

B O R!

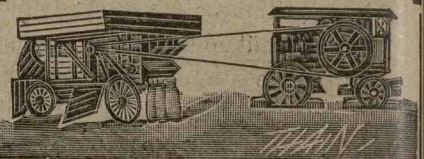
Fernengel, Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

1848 eredeti francia angol, és amerikai toalett-modelt közül a **BUDAPESTI BAZAR** egy évfolyamában. Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona**. Ingyen mutatványszámot küld a „**BUDAPESTI BAZAR**” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

HA ÖN

egy gazdaságos üzembiztos kiváló munkateljesítményű

motoros cséplőkészletet előnyös árban, kedvező fizetési módokkal teljes szavatossággal, beszerezni óhajt, úgy forduljon megkereséssel

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-U. 66. szám alatti mezőgazdasági és ipari gépkereskedelmi vállalathoz, mely cég felszólításra árjegyzéket és költségvetést díjmentesen küld meg.

ÉRTESÍTÉS.

Cipőraktáromat leszállított árak mellett kiárusítom.

Szükségletét mindenki saját érdekében el ne mulassza nálam beszerezni.

Tisztelettel

Szentkovits János Utóda

Kész blousok és gyermekruhák.

Kész aljak és kosztümök mélyen leszállított árakban kaphatók.

ÉLET KÖNYVE

állandó házi orvos. Ingyenes gyógymód: tifusz, kolera, toroklob, rüh, vérhas, mindenféle himlő és vörheny, orbánc, bujakór, szamárhurut, agy-, tüdő-, szív-, gyomor-, méh- és bélgyulladás, vese-, máj-, lép-, hólyag bajok, skrófula, köszvény, csusz, nyavalyatörés, aranyér, gutaütés, nehéz sebesülések, vérszegénység, vízkórság, szárazbetegség (tuberkulózis), torok- vagy mandolagyulladás, gyomorkatarus, örülés stb. ellen. Irta: **DERZSI JÓZSEF**. Az E. M. K. E. — tekintélyes orvosok ajánlata — népkönyvtárai részére 100 példányt elfogadott. Ára .. 3 korona. Kapható: ..

Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt és valamennyi könyvkereskedésben.